EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 6. 2025
COM(2025) 267 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

o *ex post* hodnotení programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 a priebežnom hodnotení programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027

{SWD(2025) 134 final}

1. Úvod

V tejto správe sú uvedené zistenia hodnotenia[1] programu Spravodlivosť, ktoré vykonala Európska komisia. Hodnotenie tvoria dve zložky. Prvou zložkou je *ex post* hodnotenie programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020[2], v rámci ktorého sa posudzuje jeho dlhodobý vplyv a udržateľnosť jeho účinkov, a to na základe prvej časti *ex post* hodnotenia[3] dokončenej v roku 2022. Druhou zložkou je priebežné hodnotenie programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027[4], v ktorom sa hodnotia jeho predbežné výsledky. V súlade s usmerneniami pre lepšiu právnu reguláciu[5] sa v hodnotení posudzujú oba programy podľa kritérií účinnosti, efektívnosti, súdržnosti, pridanej hodnoty EÚ a relevantnosti.

Od roku 2014 program Spravodlivosť prispieva k rozvoju európskeho priestoru spravodlivosti založeného na zásadách právneho štátu. V rokoch 2014 až 2020 program Spravodlivosť prispel k ďalšiemu rozvoju priestoru spravodlivosti v Európskej únii založeného na vzájomnom uznávaní a vzájomnej dôvere prostredníctvom: i) podpory justičná spolupráca v občianskych a trestných veciach a ii) pomoci pri vzdelávaní sudcov a iných príslušníkov právnického povolania. Od roku 2021 program Spravodlivosť naďalej prispieva k ďalšiemu rozvoju európskeho priestoru spravodlivosti založeného na zásadách právneho štátu vrátane nezávislosti a nestrannosti súdnictva, na vzájomnom uznávaní a vzájomnej dôvere a na justičnej spolupráci. Jeho cieľom je posilniť demokraciu, právny štát a ochranu základných práv.

Hodnotenie je založené na dôkazoch získaných prostredníctvom podpornej štúdie, ktorú uskutočnili externí odborníci[6]. Hodnotenie: i) hodnotí predchádzajúce hodnotenie vplyvu[7] s cieľom analyzovať návrh európskeho programu v oblasti kultúry, práv a hodnôt a ii) berie na vedomie priebežné hodnotenie programu na roky 2014 – 2020[8] aj prvú časť *ex post* hodnotenia[9] programu na roky 2014 – 2020. Priebežné hodnotenie programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 vychádza zo zistení prvej časti aj druhej časti *ex post* hodnotenia programu na roky 2014 – 2020[10].

Ex post hodnotenie sa týka vykonávania programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 od 1. januára 2014 do 31. decembra 2020 a na všetky činnosti programu, ktoré sa počas tohto obdobia uskutočnili vo všetkých zúčastnených krajinách. Priebežné hodnotenie sa vzťahuje na vykonávanie programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 od 1. januára 2021 do 31. decembra 2023 a na všetky činnosti, ktoré sa počas tohto obdobia uskutočnili vo všetkých zúčastnených krajinách.

Pri príprave tohto hodnotenia sa konzultovalo so širokou škálou zainteresovaných strán vrátane zástupcov: i) členských štátov EÚ, ktoré sú zároveň členmi príslušných programových výborov; ii) žiadateľov a príjemcov programu; iii) agentúr; iv) organizácií občianskej spoločnosti a v) širokej verejnosti[11].

---

[1] Pozri pracovný dokument útvarov Komisie, ktorý je sprievodným dokumentom k správe.

[2] Nariadenie Rady (EÚ) č. 1382/2013 zo 17. decembra 2013 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 73 – 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1382/oj).

[3] Vzhľadom na to, že v roku 2021 ešte stále prebiehal značný počet projektov, v prvej časti *ex post* hodnotenia programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 (COM/2022/121 final) sa poskytol prehľad o rozdelení finančných prostriedkov a posúdili sa predbežné výsledky. Táto správa predstavuje druhú časť *ex post* hodnotenia a zameriava sa na dlhodobé vplyvy a udržateľnosť účinkov programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020.

[4] Nariadenie (EÚ) 2021/693 z 28. apríla 2021, Ú. v. EÚ L 156, 5.5.2021, s. 21 – 38, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/693/oj.

[5] Lepšia právna regulácia: usmernenia a súbor nástrojov.

[6] Boli zistené určité problémy s kvalitou údajov, najmä pokiaľ ide o dostupnosť a analýzu údajov pre program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020, ktoré sa v čo najväčšej miere zmiernili, aby sa dospelo k spoľahlivejším zisteniam.

[7] SWD(2018) 290 final.

[8] COM(2018) 507 final.

[9] COM/2022/121 final.

[10] Zatiaľ čo činnosti zberu údajov pre *ex post* hodnotenie programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 (druhá časť) a priebežné hodnotenie programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 sa vykonávali súbežne, celkové hodnotenie bolo navrhnuté a naplánované tak, aby sa zistenia *ex post* hodnotenia mohli využiť pri analýze priebežného hodnotenia.

[11] V závislosti od identifikovanej skupiny zainteresovaných strán sa na uskutočnenie konzultácií použili špecializované metódy a nástroje: online konzultácia s verejnosťou na základe dotazníka, rozhovory a cielené prieskumy. Doplnili údaje a informácie získané inými metódami, ako sú napríklad sekundárny výskum a prípadové štúdie.

V tejto správe sú zhrnuté hlavné zistenia hodnotenia a je v nej zahrnuté posúdenie synergií medzi oboma programami (t. j. programom na roky 2014 – 2020 a programom na roky 2021 – 2027). Poukazuje sa v nej na pripomienky a oblasti na zlepšenie, ktoré by Komisia mohla zvážiť pre programové obdobie 2021 – 2027, ako aj pre nasledujúci cyklus financovania.

2. Hlavné zistenia hodnotenia

Kľúčové zistenia hodnotenia uvedené v nasledujúcich oddieloch sú štruktúrované podľa piatich hodnotiacich kritérií, pričom pre každý program sú k dispozícii pododdiely[12].

2.1. Účinnosť

Program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020

Ex post hodnotenie potvrdilo, že vykonávanie programu prinieslo očakávané výsledky vo všetkých jeho špecifických cieľoch.

Počet a percento členov súdnictva a justičných zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na vzdelávacích aktivitách financovaných z programu, bol stanovený ako ukazovateľ špecifického cieľa týkajúceho sa odbornej justičnej prípravy. Hranica 16 000 účastníkov odbornej prípravy bola dosiahnutá už v roku 2017, zatiaľ čo hranica 13 %[13] bola dosiahnutá v roku 2020, pravdepodobne v dôsledku rozšírenia cieľovej skupiny programu Spravodlivosť a meniacej sa okolností v oblasti práva. Pokračujúce financovanie programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 v tejto oblasti bolo preto účinné, pretože pomohlo príslušníkom právnického povolania zapojiť sa do ďalšieho vzdelávania.

Celkovo program prispel k tomu, že do roku 2020 absolvuje odbornú prípravu v oblasti práva EÚ kumulatívne 800 000 príslušníkov právnického povolania, a to v predstihu pred plánovaným termínom[14]. Hoci tento úspech nemožno v plnej miere pripísať programu Spravodlivosť, konzultáciou so zainteresovanými stranami sa potvrdilo, že odborná príprava bola najčastejšie uvádzanou činnosťou spojenou s financovanými projektmi. Takmer všetci opýtaní príjemcovia (96 %) uviedli, že odborná príprava viedla k získaniu nových zručností a vedomostí.

Program na roky 2014 – 2020 splnil značný počet cieľov, aj keď nie všetky sa týkali podpory justičnej spolupráce. Hoci úspechy v tejto oblasti nemožno v plnej miere pripísať programu Spravodlivosti, kvalitatívne údaje poskytli spoľahlivé dôkazy potvrdzujúce jeho účinnosť.

Program na roky 2014 – 2020 splnil aj svoj cieľ týkajúci sa celkového počtu výmen informácií uskutočnených prostredníctvom Európskeho informačného systému registrov trestov (ECRIS)[15, 16, 17]. Kvalitatívne dôkazy z *ex post* hodnotenia ukázali, že kľúčom k účinnosti programu je vzájomná dôvera medzi členmi súdnictva v rôznych krajinách EÚ a dôsledné uplatňovanie práva EÚ. Zainteresované strany, s ktorými sa uskutočnili konzultácie v rámci hodnotenia, uviedli, že investície do justičnej spolupráce podporujú účinné a komplexné vykonávanie práva EÚ. Ukázalo sa, že na uľahčenie vzdelávania sú obzvlášť vhodné projekty podporujúce súdnu prax odborníkov v oblasti justície a probačné postupy. Z konzultačných činnosti vyplynulo, že program bol účinný pri šírení najlepších postupov na riešenie kľúčových otázok, ako je rodovo motivované násilie a duševné zdravie v systémoch trestného súdnictva. Jeden cieľ však nebol splnený. Týmto cieľom bolo do roku 2020 skrátiť priemerný čas potrebný na odovzdanie hľadanej osoby žiadajúcej krajine na základe európskeho zatykača na 10 dní.

[12] V tejto správe sa program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 označuje ako „predchádzajúci program“ a program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 ako „súčasný program“.
[13] Pomer medzi počtom podporených účastníkov a celkovým počtom príslušníkov právnického povolania.
[14] Už v roku 2016 dosiahol tento počet 820 000 osôb.
[15] Rozhodnutie Rady 2009/316/SVV.
[16] ECRIS je decentralizovaný informačný systém prevádzkovaný ústrednými orgánmi členských štátov na výmenu informácií o páchateľoch trestnej činnosti.
[17] Konečný cieľ 3 500 000 výmen v roku 2020 bol prekročený o viac ako 500 000 s celkovým počtom 4 136 249 výmen.

Tento cieľ sa nepodarilo splniť s rezervou 11 dní[18] (t. j. tento postup stále trvá v priemere 21 dní). Pravdepodobným vysvetlením tohto trendu je pozorovateľná tendencia členských štátov predlžovať čas potrebný na postup odovzdania spolu s účinkami pandémie COVID-19.

V rámci programu na roky 2014 – 2020 bol tiež výrazne prekročený jeho cieľ v počte „návštev" (t. j. individuálnych návštev webových sídiel) na portáli elektronickej justície EÚ[19], čo bolo kritérium stanovené programom pre prístup k spravodlivosti. Ako potvrdila analýza, portál elektronickej justície vnímali konzultované zainteresované strany ako dôležitý nástroj na sprístupnenie informácií. Okrem toho sa v spätnej väzbe z konzultačných činností zdôraznilo, že program na roky 2014 – 2020 účinne zvýšil povedomie o dôležitej úlohe odborníkov, ktorí podporujú obete trestných činov. Projekty realizované v rámci programu pomohli zdôrazniť úlohu týchto odborníkov ako dôveryhodných spoločníkov obetí trestných činov počas súdnych konaní.

Pokiaľ však ide o špecifický cieľ programu, ktorým je podpora iniciatív v oblasti protidrogovej politiky, pokiaľ ide o aspekty justičnej spolupráce a prevencie kriminality, program nesplnil svoj cieľ, ktorým bolo posúdenie stanoveného počtu nových psychoaktívnych látok[20]. Podľa Agentúry Európskej únie pre drogy nie je dôvod pozorovaného poklesu počtu hodnotených látok istý. Potenciálnym vysvetlením tohto poklesu sú zvýšené kontroly a intervencie zamerané na zníženie predaja a spotreby týchto látok.

Koncepcia programu umožňovala potrebnú flexibilitu na realizáciu projektov, ktoré sa týkali viacerých krajín. Projekty boli účinné aj pri šírení poznatkov a najlepších postupov v zúčastnených krajinách. Medzištátne siete účastníkov projektov vytvorené s pomocou finančných prostriedkov z programu fungovali aj po skončení projektov. Dlhodobé partnerstvá vytvorené v rámci programu zvýšili vzájomné učenie sa, a tým zvýšili operačnú kapacitu financovaných organizácií a udržateľnosť výsledkov. Finančné prostriedky boli rozdelené medzi všetky členské štáty, pričom najčastejšie sa v rámci financovaných projektov vyskytovali organizácie v Taliansku, Belgicku a Španielsku.

Program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 bol veľmi účinný aj pri podpore digitalizácie. Hoci podpora digitalizácie nebola cieľom programu, v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 vyvolali obmedzenia, ktoré s ňou boli spojené, potrebu nájsť alternatívne spôsoby vykonávania odbornej prípravy a spolupráce v rámci projektových konzorcií. Program preto urýchlil digitalizáciu financovaním rôznych druhov činností vrátane činností súvisiacich s informačnými technológiami (IT), ktoré patrili do jeho pôsobnosti. Dôkazy z projektov však ukázali, že zavádzanie digitálnych nástrojov bolo nerovnomerné. Rozdielna úroveň digitálnej gramotnosti účastníkov, ako aj rozdiely v digitálnej infraštruktúre v členských štátoch predstavovali pre príslušníkov právnického povolania prekážky.

Na základe konzultácie so zainteresovanými stranami sa napokon zdôraznilo, že v rámci programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 by sa mohla poskytovať väčšia podpora občanom pri prístupe k službám sociálnej podpory, ktoré ponúkajú organizácie občianskej spoločnosti (OOS). Ďalšou výzvou bolo obmedzené zapojenie sudcov ako cieľovej skupiny projektov. Dá sa to vysvetliť najmä obmedzeným časom, ktorý majú sudcovia zvyčajne k dispozícii na to, aby sa okrem svojich povinností na súde venovali aj iným činnostiam.

[18] Z údajov vyplynulo, že priemerný čas sa zvýšil zo 16,7 dňa v roku 2019 na 21,26 dňa v roku 2020.
[19] V rámci ukazovateľa sa stanovil cieľ ročného nárastu o 20 %, počnúc základnou hodnotou 441 000 zobrazení. V roku 2020 dosiahol celkový počet zobrazení 4 619 548.
[20] Od roku 2015 sa počet posudzovaných nových látok znížil. V rokoch 2016 až 2020 bol počet posudzovaných látok približne 50. V roku 2020 bolo v rámci programu na posúdenie stanovených 95 látok, ale posúdených bolo len 46.

Program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027

Z priebežného hodnotenia programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 vyplynulo, že program bol doposiaľ pri dosahovaní svojich cieľov úspešný. Napríklad v oblasti odbornej justičnej prípravy a spolupráce sa podarilo prekročiť jeho ciele, a to aj napriek negatívnemu vplyvu vonkajších faktorov, ako bola pandémia ochorenia COVID-19 a politická situácia v niektorých členských štátoch. Zo zistení získaných v rámci tohto priebežného hodnotenia celkovo vyplýva, že program funguje dobre, pričom väčšina zainteresovaných strán vyjadrila dôveru v jeho úspešnosť, ako aj v jeho súlad so všeobecnými cieľmi programu EÚ v oblasti spravodlivosti.

V porovnaní s predchádzajúcim programom a na základe zistení *ex post* hodnotenia sa do programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 začlenili: i) lepšie riadenie programu a administratívne postupy a ii) lepšie mechanizmy monitorovania[21] a nástroje na zber údajov na sledovanie účinnosti financovaných projektov.

Z konzultácie so zainteresovanými stranami takisto vyplynulo, že príjemcovia programu Spravodlivosti na roky 2021 – 2027 sa domnievajú, že ich projekty prispeli k cieľom programu viac ako predchádzajúce projekty v rámci programu na roky 2014 – 2020. V oboch programoch zostali významné tie isté oblasti (t. j. zlepšenie vykonávania právnych predpisov EÚ, odborná príprava a zvyšovanie informovanosti verejnosti). Napriek tomu príjemcovia programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 uviedli, že svojimi činnosťami prispeli k zlepšeniu prístupu k službám OOS a k väčšej interoperabilite cezhraničných systémov ešte viac ako projekty a činnosti v predchádzajúcom programe. To naznačuje, že sa dosiahol pokrok v oblastiach, ktoré sa predtým považovali za náročnejšie. Celkovo možno konštatovať, že program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 vďaka svojmu komplexnému prístupu a cieleným iniciatívam podporil výrazné zlepšenie vedomostí, zručností a správania svojich cieľových skupín, čo naznačuje silný potenciál dlhodobých účinkov. Z prieskumov vykonaných s príjemcami vyplynulo, že vďaka programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 sa zvýšilo povedomie účastníkov o význame právneho štátu a Charty základných práv EÚ, pričom v porovnaní so širokou verejnosťou bol zaznamenaný výrazný rozdiel v úrovni znalostí. To naznačuje, že osoby, ktoré boli oslovené v rámci aktivít programu, si rozšírili svoje vedomosti a pochopenie práva EÚ a právneho štátu. Význam aspektov právneho štátu, ktoré sa riešili v rámci projektov, naďalej rástol, pričom sa vychádzalo zo základov položených v predchádzajúcom programovom období.

Zainteresované strany a príjemcovia vyjadrili dôveru v udržateľnosť výsledkov programu[22]. Vplyv programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 je už viditeľný prostredníctvom prepojení a sietí, ktoré sa vďaka nemu vytvorili, čo naznačuje veľkú pravdepodobnosť dlhodobých účinkov. K ešte väčšiemu vplyvu prispela aj dostupnosť vzdelávacích materiálov vo viacerých jazykoch, čím sa zabezpečilo, že prínosy programu sú prístupné širšiemu publiku a budú sa môcť v sektore spravodlivosti dlho využívať. Významná väčšina príjemcov sa domnievala, že ich projekty majú potenciál: i) formovať budúce právne predpisy (napríklad v oblasti práv obetí); ii) zlepšiť súdne postupy a iii) stanoviť nové normy EÚ pre justičnú spoluprácu a prístup k spravodlivosti. Niektorí príjemcovia zároveň vyjadrili obavy z toho, že pokračovanie ich iniciatív závisí od financovania z EÚ. Táto závislosť môže obmedziť príspevok týchto príjemcov k skúmaniu nových tém a ich schopnosť reagovať na nedávne zmeny[23], čím sa obmedzí dlhodobý vplyv programu.

[21] Rámec monitorovania výkonnosti bol vytvorený s cieľom zohľadniť návrhy uvedené v posúdení vplyvu za rok 2018 a v prvej časti *ex post* hodnotenia predchádzajúceho programu.
[22] Vysoké percento príjemcov (94 %) verí, že ich projekty si zachovajú vplyv aj po svojom ukončení.
[23] Napríklad prijatie nových právnych predpisov (napríklad prijatie aktu o umelej inteligencii).

Komunikačné činnosti financované z programu preukázali svoju významnú schopnosť informovať a zapojiť zainteresované strany, čoho dôkazom je množstvo ľudí, ktorých oslovili rôzne iniciatívy[24]. Webové stránky portálu elektronickej justície, na ktorých sa zaoberá trestnými vecami, zaznamenali v rokoch 2021 až 2022 nárast návštevnosti o 76 %, pričom v roku 2022 dosiahli 2,25 milióna návštev, čo odráža rastúci záujem o justičný systém v členských štátoch. Hlavným zdrojom informácií o programe Spravodlivosť a možnostiach jeho financovania zostáva portál financovania z prostriedkov EÚ a ponúk[25]. Na základe dôkazov získaných v rámci konzultácií so zainteresovanými stranami sa ukázalo, že komunikačné činnosti zamerané na zvyšovanie povedomia o programe, ktoré pochádzajú od národných, regionálnych alebo miestnych samospráv, sa znížili z 8,7 % v predchádzajúcom období financovania na 3,7 % v súčasnom období financovania. 71,6 % úspešných aj neúspešných žiadateľov však uviedlo, že program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 je medzi potenciálnymi žiadateľmi dobre známy, čo odráža výsledky z predchádzajúceho obdobia financovania v rokoch 2014 – 2020. Dôkazy získané pre toto hodnotenie však poukázali na rozdielnu informovanosť rôznych skupín zainteresovaných strán. Zainteresované strany z oblasti vysokoškolského vzdelávania a verejné orgány uvádzali väčšiu informovanosť o programe, než akú uvádzali OOS. To naznačuje, že hoci sú komunikačné činnosti programu účinné, nemusia mať rovnaký dosah na všetky sektory. Dá sa to vysvetliť technickou povahou programu, ktorý sa zameriava najmä na špecializované potreby súdnictva a justičných pracovníkov. Okrem toho môže byť potrebné zvýšiť komunikačné úsilie v niektorých regiónoch EÚ, aby sa ďalej zvýšila celková účinnosť programu a rozmanitosť partnerstiev v členských štátoch. Hoci geografická vyváženosť nie je sama osebe cieľom programu, z údajov vyplynulo, že do konca roka 2023 organizácie so sídlom v niektorých členských štátoch žiadali o finančné prostriedky a získavali ich častejšie ako organizácie so sídlom v iných členských štátoch.

Od pandémie ochorenia COVID-19 sa v programe kladie väčší dôraz na digitalizáciu. Príjemcovia pri svojich aktivitách čoraz viac využívajú digitálne nástroje, čím zvyšujú svoju efektivitu. Od vypuknutia pandémie sa program zároveň čoraz viac zameriava na uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti. Toto zameranie zahŕňa: i) zavedenie metodiky na sledovanie údajov o tom, ako financované činnosti ovplyvňujú rodovú rovnosť; ii) explicitnejšie požiadavky na rodovú rovnosť v dokumentácii k výzvam a hodnotiacich kritériách a iii) špecializovanú analýzu rodového rozmeru návrhov projektov. Požiadavka, aby sa v projektoch spolufinancovaných z programu Spravodlivosť venovala väčšia pozornosť začleneniu uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti, zvýšila účinnosť programu, keďže intervencie boli lepšie zosúladené s potrebami cieľových skupín. Viac ako 80 % financovaných projektov zahŕňalo opatrenia na podporu rodovej rovnosti a v ich návrhoch sa podarilo účinne uplatňovať hľadisko rodovej rovnosti. Dôkazmi zhromaždenými na toto hodnotenie sa však poukázalo, že niektorí žiadatelia by ešte stále mali prospech z ďalších usmernení, ako napríklad viac príkladov dobrej praxe prispôsobených konkrétnym cieľom programu Spravodlivosť.

Celkovo sa v programe Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 zvýšilo úsilie o zabezpečenie inkluzívnosti, boja proti diskriminácii a podpory zraniteľných skupín. To naznačuje, že v programe sa zaujal perspektívny prístup k vytvoreniu spravodlivého a nestranného justičného systému v celej EÚ[26]. Zabezpečenie nediskriminačného prístupu k spravodlivosti pre všetkých je novou zložkou súčasného programu, ktorá už vykazuje značný pokrok,

[24] Z údajov z monitorovania programu vyplýva, že prostredníctvom činností na zvyšovanie informovanosti bolo úspešne oslovených 201 888 osôb, zatiaľ čo do 379 činností vzájomného učenia sa zapojilo pozoruhodných 2 288 580 osôb.

[25] Portál financovania z prostriedkov EÚ a ponúk | Európska komisia

[26] V rokoch 2021 až 2023 bolo približne 32 % projektov financovaných z programu zameraných na potreby migrantov, utečencov, LGBTI osôb a osôb so zdravotným postihnutím; 13 % projektov bolo zameraných na ochranu práv detí v súdnych konaniach.

čiastočne prostredníctvom podpory uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti a začlenenia nediskriminácie do všetkých jej činností, ako si to vyžaduje právny základ programu.

2.2. Efektívnosť

Program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020

Celkovo sa v hodnotení zistilo, že program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 bol pri dosahovaní svojich cieľov nákladovo efektívny[27].

Spätná väzba od príjemcov zväčša potvrdila, že prínosy účasti na programe prevažujú nad súvisiacimi nákladmi. Prínosy spočívali najmä vo vytváraní nových partnerstiev podporujúcich: i) vzájomnú dôveru medzi justičnými subjektmi; ii) vykonávanie a uplatňovanie práva EÚ a iii) informovanosť o ochrane základných práv a jej podpora.

Napriek celkovo pozitívnemu hodnoteniu programu zo strany zainteresovaných strán sú proces podávania žiadostí a administratívna záťaž spojená s podávaním žiadostí o projekty financované z programu náročné na zdroje a čas žiadateľov, a to najmä tých, ktorí podávajú žiadosť po prvýkrát. Skúsenejší žiadatelia stále vnímali tento proces ako zaťažujúci, aj keď v menšej miere ako žiadatelia, ktorí žiadajú o povolenie po prvýkrát. Konzultované zainteresované strany tiež často uvádzali administratívnu záťaž ako problém v dôsledku rozsiahlych požiadaviek na podávanie správ, pričom najvyššie náklady na zamestnancov sa pripisujú administratívnym činnostiam.

Napriek týmto výzvam zainteresované strany ocenili opatrenia Komisie na zjednodušenie administratívneho procesu. Digitalizáciu procesu podávania žiadostí zavedením portálu pre financovanie z prostriedkov EÚ a ponuky považovali konzultované zainteresované strany za najvýznamnejšie zjednodušenie, ktoré Komisia vykonala.

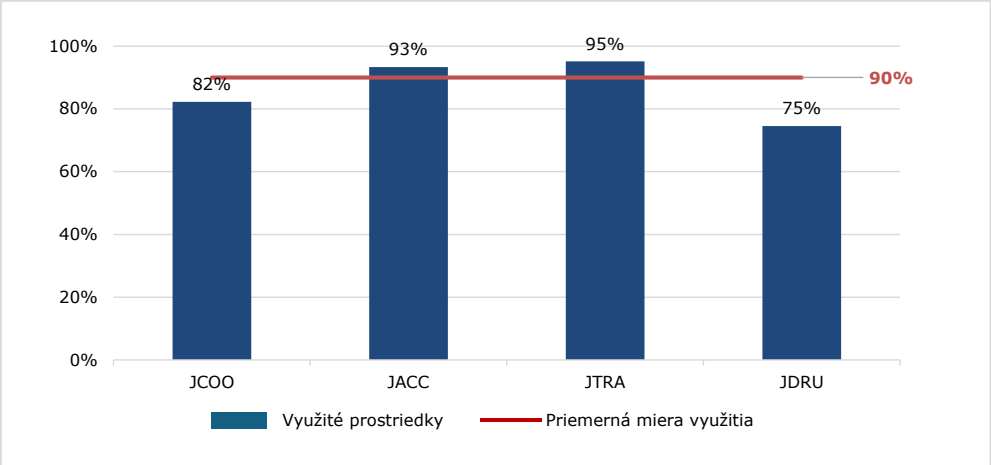
V nariadení (EÚ) č. 1382/2013[28] sa na obdobie rokov 2014 – 2020 stanovil rozpočet vo výške 377 604 000 EUR, pričom ročné sumy sa stanovujú v pracovných programoch. Na základe údajov zozbieraných pre toto hodnotenie bolo viac ako 90 % rozpočtu plánovaného na granty a verejné obstarávanie (t. j. 332 125 700 EUR) vyčlenených (t. j. viac ako 304 000 000 EUR).

Na úrovni špecifických cieľov bolo financovanie realizované v rámci špecifických cieľov týkajúcich sa prístupu k spravodlivosti a odbornej justičnej príprave mierne nad priemernou „mierou čerpania“ (miera čerpania alebo „miera využitia“ je percento plánovaných finančných prostriedkov pridelených na program, ktoré boli skutočne pridelené na činnosti v rámci tohto programu). Naopak, fondy realizované v rámci justičnej spolupráce a protidrogovej politiky mali podpriemernú mieru čerpania.

[27] Meranie hodnoty poskytnutej investície.

[28] Nariadenie Rady (EÚ) č. 1382/2013 zo 17. decembra 2013 (Ú. v. EÚ L 354, 28.12.2013, s. 73 – 83, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1382/oj).

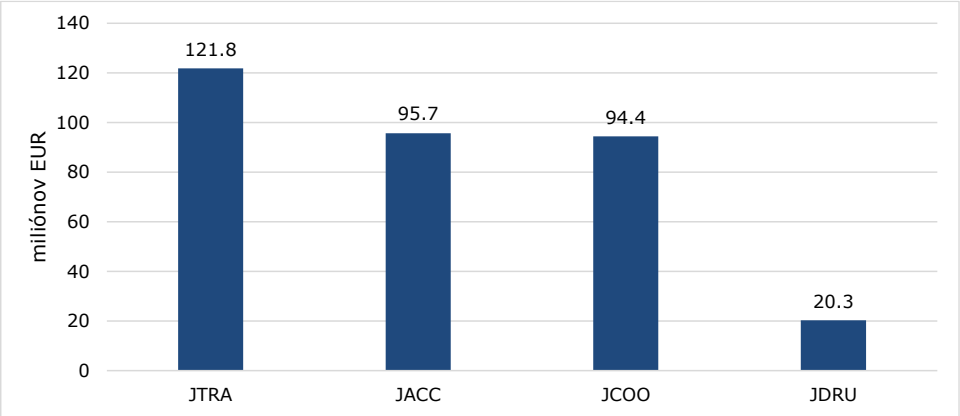
Obrázok 1: Miera čerpania dostupných rozpočtov na špecifický cieľ

Zdroj: Vypracovanie údajov o programe (GR JUST). Skratky sa vzťahujú na špecifické ciele programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020: 1. uľahčenie a podpora justičnej spolupráce v občianskych a trestných veciach (JCOO); 2.podpora a presadzovanie odbornej justičnej prípravy (JTRA); 3. uľahčenie účinného prístupu k spravodlivosti pre všetkých (JACC); 4. podpora iniciatív v oblasti protidrogovej politiky, pokiaľ ide o aspekty justičnej spolupráce a prevencie kriminality (JDRU).

Porovnaním relatívnej miery čerpania finančných prostriedkov s plánovanými rozpočtami získame diferencovanejší obraz.

Obrázok 2: Plánované rozpočty na špecifický cieľ

Zdroj: Vypracovanie údajov o programe (GR JUST).

Program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 bol účinný pri dosahovaní svojich cieľov a miera čerpania ukazuje, že bol účinný pri využívaní takmer všetkých plánovaných finančných prostriedkov. Na jednej strane táto vysoká miera čerpania pomohla zabezpečiť rozsiahle využitie finančných prostriedkov. Na druhej strane, nevyužitý rozpočet, hoci nebol pomerne veľký, mohol byť použitý na ďalšiu podporu cieľov programu. Rozhovory uskutočnené v rámci tohto hodnotenia potvrdili, že najmä prví príjemcovia podcenili zdroje, ktoré potrebovali na realizáciu svojho projektu, čo viedlo k nižším požiadavkám na financovanie, ako sa plánovalo na úrovni programu. Toto zistenie je v súlade s dôkazmi z prvej časti *ex post* hodnotenia programu na roky 2014 – 2020, v ktorom sa ako hlavný dôvod nevyužitia celého rozpočtu programu uvádza podhodnotenie nákladov na projekt.

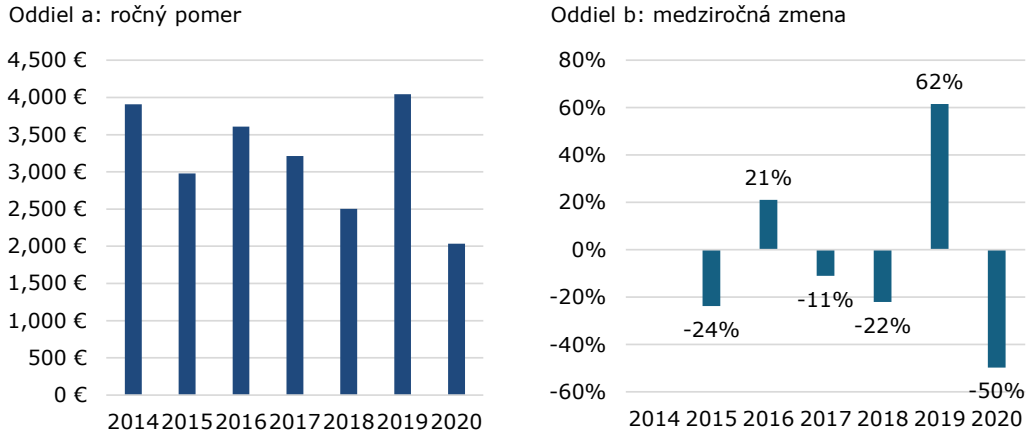
Hodnotiace kritérium efektívnosti sa posudzovalo aj prostredníctvom ukazovateľov nákladovej efektívnosti[29], ktoré merali celkové ročné náklady vo vzťahu k výstupom v rámci konkrétneho

[29] Hoci sú tieto pomery len približným vyjadrením relatívnej nákladovej efektívnosti (pretože ročné rozpočty sa menili), stále poskytujú dlhodobý pohľad na efektívnosť programu.

cieľa programu. V hodnotení sa napríklad skúmali investície programu do činností odbornej prípravy a dvoch veľkých a dôležitých informačných systémov, ktoré spoločne sledujú výkonnosť programu v oblasti justičnej spolupráce, prístupu k spravodlivosti a odbornej justičnej prípravy. Tieto investície do dvoch veľkých a dôležitých informačných systémov a do vzdelávacích aktivít sú preto dobrým ukazovateľom nákladovej efektívnosti programu.

Po prvé, v rámci hodnotenia sa analyzovali školenia a na základe tejto analýzy sa vypracoval pomer nákladov a efektívnosti[30]. Ročný pomer nákladov a efektívnosti vykazoval klesajúci trend až do roku 2018 a potom ešte viac klesal a v roku 2020 dosiahol najnižšiu úroveň. Počet vyškolených osôb bol najnižší v roku 2019 a najvyšší v roku 2020. Rýchlu zmenu v počte vyškolených osôb a zodpovedajúcu zmenu súvisiacich nákladov možno do veľkej miery vysvetliť vplyvom pandémie ochorenia COVID-19. V dôsledku nástupu pandémie v roku 2020 sa zvýšila digitalizácia kurzov odbornej prípravy. Financovaním diaľkovo organizovanej odbornej prípravy sa zvýšila nákladová efektívnosť programu. Tieto údaje by sa však mali dať do súvislostí, ako sa znázorňuje prácou Európskej siete odbornej justičnej prípravy (EJTN)[31], ktorá sa zameriava na osobné stretnutia. Vytváranie sietí a osobné stretnutia zostali dôležitými prvkami, ktoré prispeli ku kvalite kurzov odbornej justičnej prípravy.

Obrázok 3: Pomery nákladov a efektívnosti počtu vyškolených členov súdnictva (2014 – 2020)

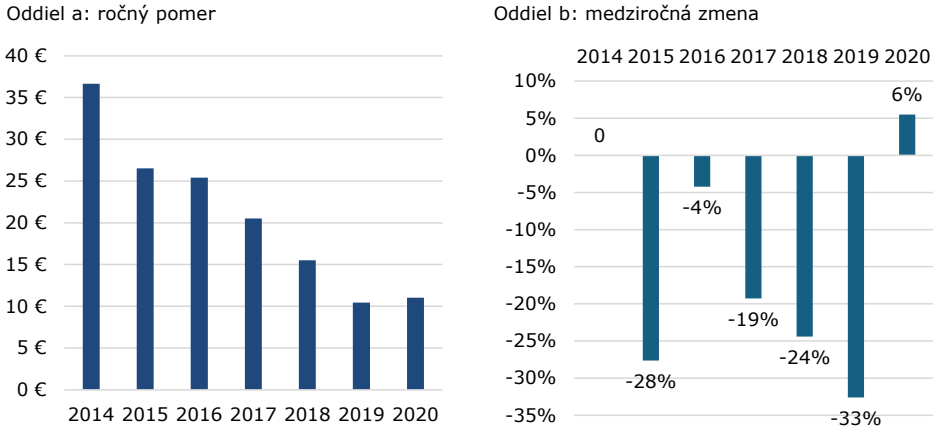
Zdroj: Vypracovanie údajov o programe (GR JUST).

Ďalším faktorom, ktorý prispel k nákladovej efektívnosti programu, boli činnosti EJTN na európskej úrovni, ktoré vytvorili úspory z rozsahu. EJTN vytvorila priaznivé prostredie pre rozsiahlu a účinnú odbornú justičnú prípravu. Vďaka tomu sa mohli z programu podporovať školenia s nižšími nákladmi.

Počet výmen v systéme ECRIS bol ďalším z ukazovateľov, ktoré sa používali na meranie toho, ako sa z programu podporovala justičná spolupráca. Je to preto dobrý spôsob, ako posúdiť nákladovú efektívnosť. Náklady na každú výmenu sa od roku 2014 do roku 2019 nepretržite znižovali. V priebehu rokov sa zvýšil aj počet výmen prostredníctvom systému ECRIS, čo prispelo k dobrému pomeru nákladov a výnosov. Pandémia mala vplyv aj na počet výmen prostredníctvom systému ECRIS (čo mierne zvýšilo náklady), hoci vo veľmi malej miere.

[30] Celkový ročný rozpočet programu bol vážený celkovým počtom osôb vyškolených v kurzoch odbornej prípravy, aby sa získal pomer nákladovej efektívnosti.
[31] V nariadení č. 2021/693, ktorým sa zriaďuje program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027, sa stanovuje, že z programu sa podporujú výdavky EJTN a že všetky granty na prevádzku na tento účel sa udeľujú bez výzvy na predkladanie návrhov.

Obrázok 4: Pomery nákladov a efektívnosti výmen v rámci ECRIS (2014 – 2020)

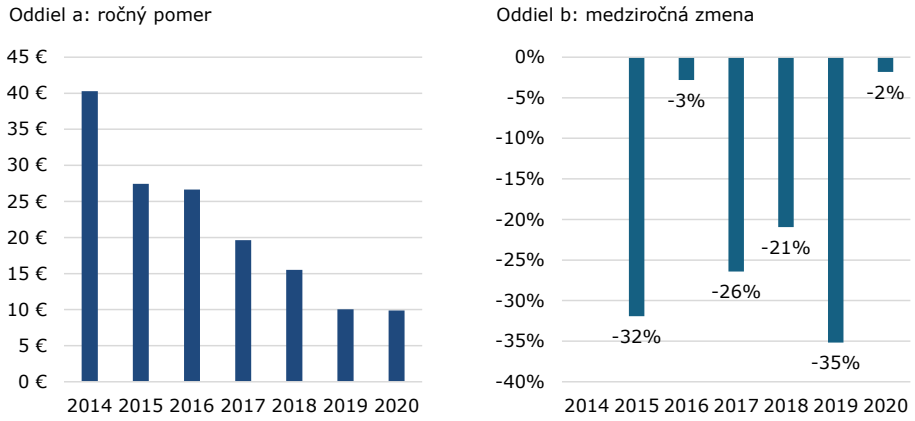

Zdroj: Vypracovanie údajov ECRIS (GR JUST)

Mierny nárast nákladov v roku 2020 možno pripísať najmä zníženej aktivite príslušných vnútroštátnych orgánov[32]. Okrem iných faktorov boli základnými faktormi práca na diaľku a nedostatok kvalifikovaných zamestnancov. Po krátkom prechodnom období sa však činnosti vrátili do normálu. V dôsledku zníženej činnosti sa náklady na prevádzku ECRIS zvýšili len mierne. Z dlhodobého hľadiska hraničné náklady (t. j. náklady na jednu dodatočnú výmenu) v rokoch 2014 až 2020 výrazne klesli. Výrazný pokles hraničných nákladov ilustruje užitočnosť ECRIS – a tým aj jeho nákladovú efektívnosť.

Počet návštev na portáli elektronickej justície[33] sa použil ako náhradný ukazovateľ v hodnotení vplyvu programu[34] na meranie toho, ako program zabezpečil prístup k spravodlivosti. Podobne ako investície do ECRIS, aj náklady na prístupy na portál elektronickej justície sa v období realizácie programu znížili. V rámci programu sa investovalo do rozširovania, údržby a zvyšovania informovanosti o portáli elektronickej justície. Vplyv týchto opatrení ilustruje zvýšený počet návštev na portáli. Zvýšené využívanie portálu elektronickej justície preto ukázalo nákladovú efektívnosť budovania väčšej digitálnej štruktúry.

Obrázok 5: Pomer nákladov a efektívnosti návštev portálu elektronickej justície (2014 – 2020)

Zdroj: Vypracovanie údajov portálu elektronickej justície (GR JUST)

[32] Na základe údajov Eurojustu. K dispozícii na: https://db.eurocrim.org/db/en/doc/3528.pdf.
[33] Portál elektronickej justície namiesto toho poskytuje online prístup k informáciám pre občanov, ktorí sa snažia získať informácie o právnych záležitostiach, postupoch alebo právnikoch, ktorí im majú pomôcť.
[34] SWD(2018) 290 final.

Na záver možno konštatovať, že tri hodnotenia nákladovej efektívnosti ilustrujú dlhodobú nákladovú efektívnosť programu prostredníctvom odbornej prípravy a zvýšeného využívania zavedených informačných systémov.

Program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027

Dôkazy zhromaždené na účely hodnotenia ukázali, že program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 bol doteraz celkovo nákladovo efektívny. To znamená, že program prináša optimálne výsledky vzhľadom na vynaložené investície. Tento názor potvrdzuje aj spätná väzba od zainteresovaných strán, keďže väčšina respondentov potvrdila, že prínosy programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 prevyšujú jeho náklady. Pokiaľ ide o program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020, spolupráca a dlhodobé partnerstvá viedli k niekoľkým hlavným prínosom pre cieľové skupiny, ako napríklad: i) zvýšenej informovanosti a znalostiam o otázkach, ktorými sa program zaoberá; ii) lepším zručnostiam a iii) väčšej spolupráci.

Riadenie programu a administratívne postupy sa v priebehu rokov v programe na roky 2021 – 2027 v porovnaní s programom na roky 2014 – 2020 zlepšili. Príjemcovia a žiadatelia majú naďalej problémy s plnením administratívnych úloh spojených s procesom podávania žiadostí a podávaním správ. Tieto administratívne úlohy sú naďalej nákladné a časovo náročné. Mnohé zainteresované strany však takisto uznali, že zjednodušené postupy zavedené Komisiou priniesli zlepšenie.

Celkovo, aj keď je ešte príliš skoro na vyvodenie konečných záverov, zainteresované strany uviedli, že zjednodušujúce opatrenia zavedené v programovom období 2021 – 2027 boli pozitívne a do značnej miery znížili administratívnu záťaž v porovnaní s predchádzajúcim programovým obdobím. Tieto zjednodušené postupy zahŕňajú používanie paušálnych príspevkov, jednoduchší proces podávania správ a zavedenie systému elektronických grantov. Tieto zmeny zjednodušili administratívne postupy a postupy podávania žiadostí.

Zavedením paušálnych súm by sa tiež malo pomôcť zjednodušiť a zvýšiť kvalitu záverečných správ, ktoré sú pre niektorých príjemcov stále náročné. Zavedenie štandardizovaných jednotkových nákladov na cestovné a ubytovanie na úrovni Komisie však zainteresované strany hodnotili menej pozitívne. Dôvodom bolo, že tieto jednotkové náklady často neodrážajú skutočné trhové sadzby. Okrem toho, pokiaľ ide o finančné výkazníctvo, je stále ťažké viesť dve oddelené účtovné evidencie (t. j. jednu založenú na skutočných nákladoch a druhú na štandardizovaných jednotkových nákladoch). To pridáva ďalšia vrstva zložitosti, najmä pre verejné orgány.

Okrem toho je súčasný program vďaka štruktúrovanejšiemu prístupu k hodnoteniu výkonnosti financovaných činností lepšie vybavený ako program na roky 2014 – 2020 na zabezpečenie efektívneho využívania finančných prostriedkov. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím financovania ide o výrazné zlepšenie. Rámcom monitorovania výkonnosti programu na roky 2021 – 2027 sa podporuje úsilie o zabezpečenie toho, aby program naďalej reagoval na potreby príjemcov a nové výzvy.

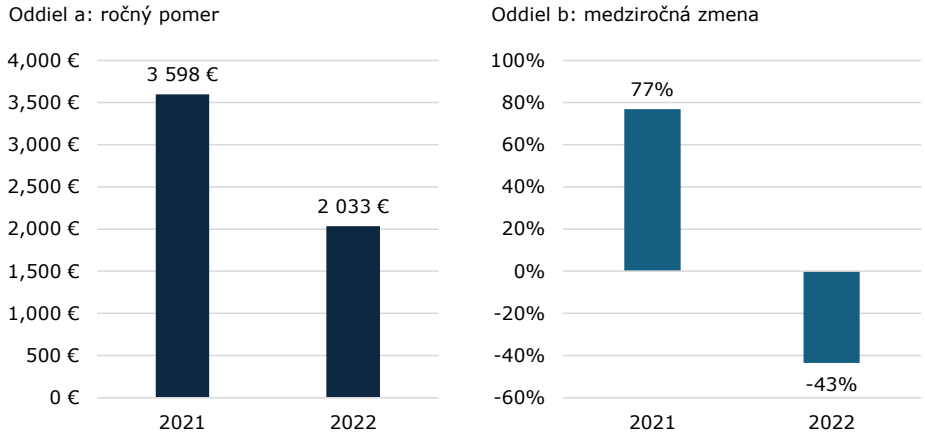
Spolupráca s existujúcimi sieťami, ako je EJTN, naďalej ukazuje potenciál na zlepšenie nákladovej efektívnosti programu. Ako sa zdôrazňuje v *ex post* hodnotení programu na roky 2014 – 2020, tieto siete umožňujú príjemcom organizovať rozsiahle podujatia s rozsiahlym dosahom pri znížených nákladoch, čím sa dosahujú úspory z rozsahu.

Na účinnosť programu malo vplyv aj niekoľko vonkajších faktorov. Zainteresované strany zdôrazňovali najmä hospodárske a politické faktory (napr. inflačné tlaky spôsobené ruskou útočnou vojnou voči Ukrajine). Výzvy spojené s pandémiou ochorenia COVID-19 sa po začiatku roka 2022 už nepovažovali za problém, keďže program rýchlo a pružne prijal zmierňujúce opatrenia. Z dlhodobého hľadiska ochorenie COVID-19 dokonca zvýšilo

účinnosť projektov financovaných v rámci programu v oblasti justície tým, že urýchlilo zavádzanie digitalizácie[35].

Pokiaľ ide o počet justičných zamestnancov vyškolených v rámci súčasného programu Spravodlivosť, zistenia naznačujú, že nákladová efektívnosť sa v rokoch 2021 až 2022 celkovo zlepšila[36].

Obrázok 6: Pomer nákladov a efektívnosti pre počet vyškolených členov súdnictva (2021 – 2027)

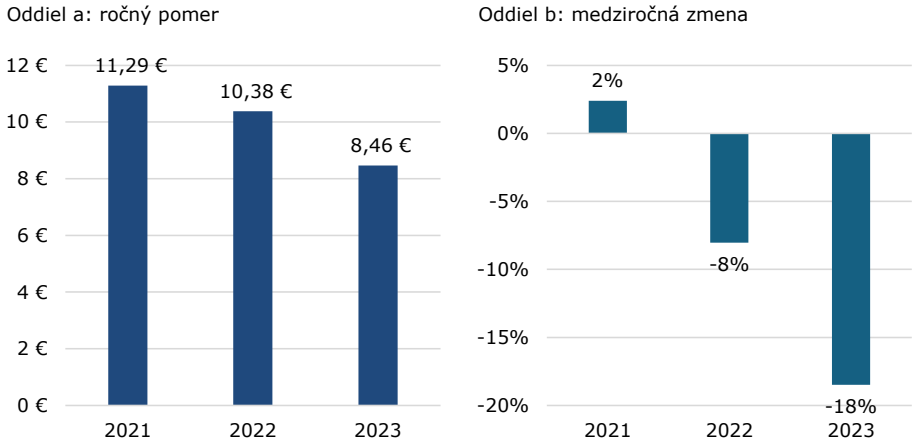
Zdroj: Vypracovanie údajov o programe (GR JUST). Poznámka: údaje za rok 2023 v čase vykonávania analýzy ešte neboli k dispozícii

Pri výmenách informácií v ECRIS z údajov vyplynulo zvýšenie nákladovej efektívnosti v období 2021 – 2023. Z kombinovaných údajov z rokov 2014 až 2023 vyplynul prevládajúci trend zvyšovania nákladovej efektívnosti vzhľadom na neustály pokles nákladov na výmenu informácií v ECRIS.

[35] Približne 29 % projektov financovaných v analyzovanom období presmerovalo finančné prostriedky na podporu prechodu na digitálne platformy a na pokrytie zvýšených nákladov na IT podporu.

[36] V roku 2021 prudké zvýšenie tohto pomeru zvrátilo trend zlepšovania nákladovej efektívnosti. Dôvody môžu byť rôzne, vrátane možných zmien v realizácii programu, zvýšených nákladov alebo vonkajších faktorov. Následným poklesom v roku 2022 sa pomer vrátil na úroveň veľmi podobnú úrovni z roku 2020, čím sa v podstate zotavil z prudkého nárastu v roku 2021 a vrátil sa do nákladovo efektívnejšieho stavu.

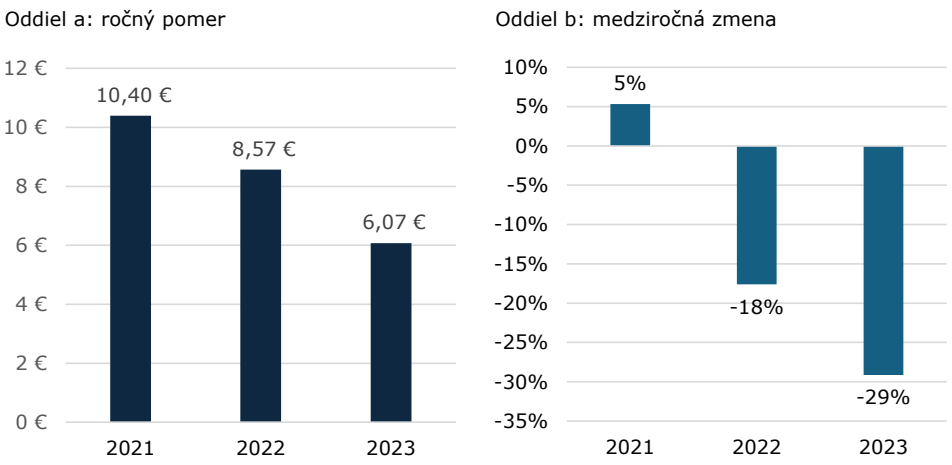
Obrázok 7: Pomer nákladov a efektívnosti výmen v rámci ECRIS (2021 – 2027)

Zdroj: Vypracovanie údajov ECRIS (GR JUST)

A napokon, pri pohľade počet zobrazení portálu elektronickej justície, napriek krátkemu nárastu nákladov v roku 2021 program preukázal silnú schopnosť zlepšiť nákladovú efektívnosť tohto ukazovateľa v nasledujúcich rokoch, čo vyvrcholilo výrazným znížením nákladov na jedno zobrazenie do roku 2023. Z toho vyplýva, že program sa postupom času stával čoraz efektívnejším pri dosahovaní zamýšľaných výsledkov, pričom náklady na jeden zásah na portáli elektronickej justície sa výrazne znížili.

Obrázok 8: Pomer nákladov a efektívnosti návštev portálu elektronickej justície (2021 – 2027)

Zdroj: Vypracovanie údajov portálu elektronickej justície (GR JUST)

2.3. Súlad

Program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020

Z *ex post* hodnotenia vyplynulo, že program na roky 2014 – 2020 dosiahol svoje ciele celkovo a koherentným spôsobom. V rámci programu sa podarilo najmä: i) zlepšiť ochranu základných práv; ii) zabezpečiť účinné prostriedky nápravy; iii) podporovať odbornú justičnú prípravu a iv) podporovať spoluprácu bez zdvojovania iných programov financovania EÚ. Z výsledkov prieskumu vyplynulo, že program bol jedinečný v tom, že ponúkal financovanie, ktoré bolo zamerané na špecifické potreby zainteresovaných strán. 70 % opýtaných príjemcov uviedlo, že bez programu Spravodlivosť by neboli schopní získať iné finančné prostriedky EÚ.

Na úrovni programovania sa v hodnotení protidrogovej stratégie EÚ[37] potvrdila komplementárnosť programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 v oblasti protidrogovej politiky EÚ. Intervencie financované z programu Spravodlivosť sa zameriavali najmä na justičnú spoluprácu a predchádzanie trestnej činnosti, čím sa riešili oblasti, ktoré neboli pokryté z fondu vnútornej bezpečnosti EÚ[38] [39]. Napriek tomu, že intervencie financované prostredníctvom programu sa neprekrývali s iniciatívami financovanými z fondu vnútornej bezpečnosti EÚ, zainteresované strany programu Spravodlivosť potvrdili, že intervencie súvisiace s protidrogovou politikou EÚ oveľa lepšie zapadajú do pôsobnosti fondu vnútornej bezpečnosti (čím sa potvrdzuje správnosť ich presunu do tohto fondu v rámci programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027).

Okrem toho k národným iniciatívam v oblasti digitalizácie účinne prispeli projekty zamerané na digitalizáciu justície. V hodnotení sa zistili synergie v tejto oblasti s Nástrojom na prepájanie Európy (NPE)[40]: financovanie projektov digitálnej infraštruktúry v rámci NPE bolo zosúladené s projektmi na podporu odbornej justičnej prípravy online financovanými v rámci programu Spravodlivosť.
Nakoniec, došlo aj k významným synergiám medzi programom Spravodlivosť a programom EÚ Práva, rovnosť a občianstvo[41], čiastočne vďaka úzkej koordinácii medzi odbormi Komisie zodpovednými za tieto dva programy. Táto úzka koordinácia pomohla zosúladiť prístupy programu Spravodlivosť a programu Práva, rovnosť a občianstvo pri hodnotení návrhov na financovanie.

Program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027

Ukázalo sa, že akcie financované v rámci programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 a ciele týchto akcií sú v súlade s politikami EÚ v oblasti spravodlivosti. Akcie financované v rámci súčasného programu sa viac zameriavajú na elektronickú justíciu, digitalizáciu justičných systémov a nástroje cezhraničnej výmeny informácií ako akcie financované v rámci predchádzajúceho programu na roky 2014 – 2020. Konzultácia so zainteresovanými stranami potvrdila, že súčasný program je zatiaľ dobre zosúladený aj s vnútroštátnymi politikami v týchto oblastiach[42].

Čiastočne vďaka svojmu zameraniu na tri špecifické ciele[43], je program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 koherentný a vytvorili sa v rámci neho synergie s inými programami

[37] Záverečné hodnotenie protidrogovej stratégie EÚ z roku 2013, dostupné na: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/daf5ddf5-cd52-11ea-adf7-01aa75ed71a1.
[38] Nariadenie (EÚ) 2021/1149.
[39] Doplnkovosť medzi programom Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 a fondom pre vnútornú bezpečnosť bola ďalej potvrdená v priebežnom hodnotení fondu [SWD (2018) 341].
[40] Nariadenie (EÚ) č. 1316/2013.
[41] Nariadenie (EÚ) č. 1381/2013.
[42] Na základe spätnej väzby od členov programového výboru, ktorí vo všeobecnosti patria k ministerstvám spravodlivosti členských štátov.
[43] Nariadenie (EÚ) č. 2021/693, článok 3 ods. 2.

financovania, ako je program Občania, rovnosť, práva a hodnoty[44], najmä v súvislosti s podporou poskytovanou obetiam trestných činov a iným zraniteľným skupinám. Okrem toho, keďže súčasný program zohráva dôležitú úlohu pri pomoci členským štátom pri prepojení s existujúcimi nástrojmi a IT systémami EÚ, existuje komplementárnosť a synergie medzi programom Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 a programami, ktoré sa zaoberajú tak systémami IT na úrovni EÚ, ako aj digitalizáciou vnútroštátnych justičných systémov (napríklad program Digitálna Európa[45], Nástroj technickej podpory[46] a Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti)[47].

Program v oblasti justície na roky 2021 – 2027 je tiež v súlade s medzinárodnými záväzkami a cieľmi EÚ, ako sú ciele trvalo udržateľného rozvoja, konkrétne cieľ č. 16[48].

Napokon, len malé percento príjemcov uviedlo, že verí, že by si mohli zabezpečiť alternatívne financovanie EÚ, ak by program Spravodlivosť nebol k dispozícii – najoptimistickejšie sa na túto možnosť pozerali verejné orgány a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania. OOS uviedli, že je veľmi nepravdepodobné, že by v prípade ukončenia programu našli alternatívne zdroje financovania.

2.4. Pridaná hodnota EÚ

Program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020

Z konzultácie so zainteresovanými stranami vyplynulo, že príjemcovia by neboli schopní realizovať svoje projekty, ak by program Spravodlivosť neexistoval[49]. Príjemcovia poukazovali najmä na geografický rozsah projektov, ktorý by bol menší, keby boli založené na vnútroštátnom financovaní. Tematický rozsah projektov by bol tiež obmedzený, ak by sa spoliehal len na vnútroštátne financovanie. Podľa príjemcov je vnútroštátne financovanie zvyčajne prispôsobené konkrétnym skupinám, napríklad obetiam určitého druhu trestnej činnosti. Naopak, program Spravodlivosť bol vnímaný ako flexibilnejší. Napokon, prijímajúce organizácie uviedli, že ich schopnosť realizovať projekty väčšieho rozsahu by nebola dostatočná, ak by nemali prístup k finančným prostriedkom EÚ.

Verejné orgány, ako sú súdy, ministerstvá a inštitúcie vysokoškolského vzdelávania, patrili medzi zainteresované strany, ktoré najčastejšie uvádzali, že by si boli schopné zabezpečiť vnútroštátne financovanie aj bez financovania z programu Spravodlivosť. Naopak organizácie občianskej spoločnosti si boli menej isté, že by si boli schopné nájsť alternatívne zdroje financovania. K základným dôvodom, prečo sa príjemcovia spoliehali na financovanie EÚ z programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020, patrila špecifickosť vnútroštátnych nástrojov financovania[50], ktoré boli podľa názoru zainteresovaných strán príliš obmedzujúce.

Spätná väzba od členov programového výboru dala tieto obmedzenia do súvislostí a identifikovala dve oblasti, v ktorých program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 pomohol vyrovnať podmienky medzi členskými štátmi. Prvým je pridaná hodnota školení spolufinancovaných z programu, ktoré boli vnímané ako veľmi cenné a vplyvné pre zainteresované strany programu. Druhým je príspevok programu k digitalizácii justičných systémov a ich interoperabilite s justičnými systémami iných členských štátov. Digitalizácia sa

[44] Nariadenie (EÚ) č. 2021/692.
[45] Program Digitálna Európa [nariadenie (EÚ) 2021/694].
[46] Nástroj technickej podpory [nariadenie (EÚ) 2021/240].
[47] Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti [nariadenie (EÚ) 2021/241].
[48] Cieľ udržateľného rozvoja č. 16: „podporovať mierumilovnú a inkluzívnu spoločnosť v záujme trvalo udržateľného rozvoja, zabezpečiť prístup k spravodlivosti pre všetkých a vytvoriť účinné, zodpovedné a inkluzívne inštitúcie na všetkých úrovniach“.
[49] Toto zistenie potvrdzujú aj výsledky online prieskumu. Iba 9 % opýtaných príjemcov bolo presvedčených, že ak by program Spravodlivosť neexistoval, členské štáty by pre nich boli reálnym alternatívnym zdrojom financovania.
[50] Z rozhovorov vyplynulo, že tento obmedzený rozsah vnútroštátneho financovania sa týkal osobitných rozpočtov vyčlenených v rámci cielených vnútroštátnych programov financovania.

ukázala ako mimoriadne dôležitá pri prekonávaní problémov, ktoré vyvolala pandémia ochorenia COVID-19.

Program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027

Program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 naďalej poskytuje jedinečnú pridanú hodnotu, ktorú je ťažké zopakovať na vnútroštátnej úrovni. Program prináša pridanú hodnotu nad rámec hodnoty, ktorú vytvárajú členské štáty konajúce samostatne. Príjemcovia sa stále domnievajú, že hoci existujú alternatívne zdroje financovania[51], podpora, ktorú ponúka program Spravodlivosť, nemá svojím rozsahom a vplyvom obdobu. Doposiaľ program umožnil organizáciám realizovať rozsiahle aktivity, ktoré by inak trvali roky alebo by sa výrazne obmedzili. Vo väčšine prípadov neboli k dispozícii žiadne vnútroštátne finančné prostriedky na poskytnutie rovnakého druhu podpory politikám EÚ v oblasti spravodlivosti, ako je cezhraničná digitalizácia alebo činnosti, ktoré sú svojou podstatou nadnárodné. Príjemcovia ocenili úlohu programu pri urýchľovaní procesov a uľahčovaní cezhraničných projektov, ktoré by bez jeho podpory mali obmedzený rozsah a dosah. Program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 preto vypĺňa kľúčovú medzeru vo financovaní, najmä v oblastiach, ktoré si vyžadujú: i) medzinárodnú spoluprácu a ii) podporu obetí.

Zainteresované strany a účastníci oceňujú najmä to, že program Spravodlivosť podporuje vytváranie sietí na úrovni EÚ a informovanosť o nich a umožňuje menším členským štátom realizovať projekty, na ktoré by inak nemali kapacitu. Cezhraničná spolupráca sa zvýšila zo 69 % všetkých financovaných projektov v období 2014 – 2020 na 78 % v období 2021 – 2023, čo svedčí o pokračujúcom zameriavaní sa na zvyšovanie spolupráce medzi rôznymi príslušníkmi právnického povolania v členských štátoch EÚ. Zvýšilo sa aj zapojenie inštitúcií, keďže 69 % projektov programu Spravodlivosť v rokoch 2014 – 2020 zahŕňalo univerzity, národné akadémie odbornej prípravy a justičné orgány, zatiaľ čo v rokoch 2021 – 2023 to bolo 78 %[52]. Z toho vyplýva, že zastavenie programu by pravdepodobne výrazne znížilo rozsah činností súvisiacich s justíciou, najmä tých, ktoré zahŕňajú cezhraničné iniciatívy.

Argumenty založené na zásade subsidiarity, ktoré boli predložené v rámci posúdenia vplyvu z roku 2018, stále platia. Ciele stanovené v posúdení vplyvu sa stále lepšie riešia na úrovni EÚ z dôvodu: i) pretrvávajúceho charakteru ťažkostí, ktorým čelí cezhraničná spolupráca v oblasti justície; ii) zmeny paradigmy potrebnej na skutočnú zmenu právnych kultúr členských štátov, aby mohli vzájomne spolupracovať so svojimi súdnymi systémami a iii) potrebu súdržného uplatňovania práva EÚ vnútroštátnymi súdmi.

Pridaná hodnota programu v oblasti justície na roky 2021 – 2027 spočíva aj v jeho cielenejšom prístupe, väčšom zameraní na digitalizáciu a využívaní lepších monitorovacích systémov. Vďaka týmto zlepšeniam je súčasný program ešte účinnejší pri plnení meniacich sa potrieb EÚ a jej občanov v oblasti justície.

2.5. Relevantnosť

Program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020

V hodnotení sa potvrdil význam programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020, ktorý bol predtým identifikovaný v priebežnom hodnotení programu na roky 2014 – 2020 a v prvej časti *ex post* hodnotenia programu na roky 2014 – 2020. Konzultácie so zainteresovanými stranami potvrdili, že program dostatočne uspokojuje potreby cieľových skupín. Úspešní aj neúspešní uchádzači sa v prieskumoch zhodli na tom, že program bol relevantný, bez štatisticky významnej súvislosti

[51] Napríklad súkromné subjekty, regionálne a národné výskumné projekty alebo iné možnosti na úrovni EÚ (medzi tými, ktoré sa v konzultáciách spomínali častejšie).
[52] Na základe výsledkov hĺbkovej analýzy textu.

medzi vnímaním na základe geografickej polohy alebo typu organizácie uchádzača. Príjemcovia tiež potvrdili, že program pomohol riešiť potreby na vnútroštátnej úrovni[53].

Tretina všetkých príjemcov sa zapojila buď do nadväzujúceho projektu, alebo do iného projektu, čo poukazuje na význam programu pre zainteresované strany v priebehu času. Tento dlhodobý význam je sčasti výsledkom schopnosti programu prispôsobovať svoje priority a reagovať na vznikajúce potreby, a to aj po zlúčení pôvodne samostatných programov Civilná justícia[54], Trestná justícia[55] a Protidrogová prevencia a informovanosť[56].

Program ďalej preukázal svoju flexibilitu počas pandémie COVID-19. Predĺženie lehôt na predkladanie správ, prerozdelenie finančných prostriedkov a prechod z osobných na online a hybridné projektové činnosti umožnili realizovať projekty počas celej pandémie.

Napriek ich pozitívnej spätnej väzbe a vysokej miere zapojenia zainteresované strany uviedli, že by ocenili ďalšiu podporu pri šírení výsledkov projektu.

V prvej časti *ex post* hodnotenia sa zistila potreba rozšíriť cieľovú skupinu programu Spravodlivosť, najmä aktívnou podporou OOS, ktoré sa zaoberajú právami obetí. V tomto hodnotení sa však nenašli presvedčivé dôkazy o tejto potrebe, keďže v spätnej väzbe sa len v ojedinelých prípadoch navrhovala potreba lepšieho začlenenia nápravných služieb a väzenského personálu do cieľových skupín. Tieto zmiešané zistenia naznačujú, že v rámci súčasného programu Spravodlivosť by sa mal pozorne sledovať jeho význam pre OOS, ktoré sa zaoberajú právami obetí.

Program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027

Niektoré potreby a výzvy identifikované v systéme intervencií programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 stále existujú a je potrebné ich riešiť. A to aj napriek určitému pokroku, ktorý sa v tejto oblasti v poslednom čase dosiahol. Napríklad poznatky z porovnávacieho prehľadu EÚ v oblasti justície[57] a údaje získané prostredníctvom nedávnych prieskumov Eurobarometra[58] poukázali na pokrok v úsilí členských štátov o vytvorenie účinných vnútroštátnych justičných systémov, ale tieto poznatky tiež naznačujú, že je potrebné v zlepšovaní pokračovať[59]. Pretrváva niekoľko problémov, ako sú rozdiely v účinnosti súdnictva, nerovnomerné zavádzanie reforiem v súdnictve a prekážky v prístupe občanov k spravodlivosti. Okrem toho je naďalej potrebné venovať trvalú pozornosť otázkam, ako je cezhraničná justičná spolupráca a konzistentnosť odbornej justičnej prípravy. Tieto aktuálne a meniace sa potreby dokazujú, že ciele programu, ktorými sú podpora justičnej spolupráce, odbornej justičnej prípravy a prístupu k spravodlivosti, sú v celej EÚ naďalej relevantné.

[53] 84 % opýtaných príjemcov sa domnieva, že program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 zodpovedá potrebám sektora justície v ich krajine.
[54] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1149/2007/ES z 25. septembra 2007, ktorým sa na obdobie rokov 2007 – 2013 ako súčasť všeobecného programu Základné práva a spravodlivosť ustanovuje osobitný program Civilná justícia (Ú. v. EÚ L 257, 3.10.2007, s. 16).
[55] Rozhodnutie Rady 2007/126/SVV z 12. februára 2007, ktorým sa ustanovuje na obdobie rokov 2007 až 2013 ako súčasť všeobecného programu o základných právach a spravodlivosti osobitný program Trestná justícia (Ú. v. EÚ L 58, 24.2.2007, s. 13).
[56] Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1150/2007/ES z 25. septembra 2007, ktorým sa na obdobie rokov 2007 – 2013 ustanovuje osobitný program Protidrogová prevencia a informovanosť ako súčasť všeobecného programu Základné práva a spravodlivosť (Ú. v. EÚ L 257, 3.10.2007, s. 23).
[57] Pozri porovnávací prehľad EÚ v oblasti justície za rok 2024, oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskej centrálnej banke, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov [COM(2024) 950].
[58] Rýchly prieskum Eurobarometra 540 – Ako verejnosť vníma nezávislosť vnútroštátnych súdnych systémov v EÚ, február 2024. V rámci tohto rýchleho prieskumu Eurobarometra sa uskutočnili rozhovory s reprezentatívnou vzorkou občanov EÚ vo veku nad 15 rokov v každom z 27 členských štátov EÚ, Albánsku, Čiernej Hore, Severnom Macedónsku a Srbsku. V období od 14. do 27. februára 2024 sa uskutočnilo 29 484 telefonických rozhovorov.
[59] Medzi možné zlepšenia patria: i) potreba znížiť zaťaženie súdnymi poplatkami; ii) dostupnosť právnej pomoci; iii) podpora dobrovoľného využívania metód alternatívneho riešenia sporov; iv) podpora účasti osôb so zdravotným postihnutím ako odborníkov v justičnom systéme a v) uľahčenie prístupu k spravodlivosti elektronickými prostriedkami, keďže zavádzanie digitalizácie do vnútroštátnych justičných systémov v členských štátoch EÚ je stále nerovnomerné. Okrem toho sa od roku 2020 naďalej zvyšuje počet cezhraničných trestných činov, čo naznačuje, že cezhraničná justičná spolupráca bude len dôležitejšia.

Podobne ako v prípade programu na roky 2014 – 2020 dôkazy zhromaždené na účely tohto hodnotenia potvrdili, že program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 spĺňa potreby svojich kľúčových zainteresovaných strán, t. j. príjemcov a potenciálnych príjemcov. **V** programe sa nielen zosúlaďujú očakávania, ale zohráva aj kľúčovú úlohu pri riešení potrieb sektora justície na vnútroštátnej úrovni. Okrem toho príjemcovia potvrdili, že výstupy ich projektu zodpovedajú potrebám príslušných cieľových skupín v rámci sektora justície a potrebám spoločnosti v širšom zmysle.

To všetko podčiarkuje pretrvávajúci význam špecifických cieľov programu Spravodlivosť[60]. Štruktúra súčasného programu priniesla v tomto ohľade významnú pridanú hodnotu v porovnaní s predchádzajúcim programom, najmä vďaka jeho racionálnejšej a cielenejšej koncepcii. V skutočnosti viedlo odstránenie protidrogovej politiky z programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 k užšiemu zameraniu prostredníctvom troch špecifických cieľov programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027, ktoré sú pre oblasť justície kľúčové, čo umožnilo dosiahnuť väčší vplyv v hlavných oblastiach programu.

Ďalším kľúčovým prvkom schopnosti programu zachovať si v posledných rokoch význam pre príjemcov a cieľové skupiny bola jeho schopnosť využívať digitálne technológie. Je to obzvlášť dôležité vzhľadom na nerovnomerný pokrok a niekedy roztrieštený prístup v úsilí členských štátov o digitalizáciu ich vnútroštátnych justičných systémov. Hoci digitalizácia vnútroštátnych justičných systémov v EÚ nie je jedným zo špecifických cieľov programov Spravodlivosť, digitalizácia justície prierezovo ovplyvňuje všetky tri špecifické ciele a umožňuje prístupnejšie, účinnejšie a prepojenejšie súdne procesy v celej EÚ.

Digitalizácia justičných systémov má potenciál vytvoriť justičné prostredia, ktoré budú odolnejšie, prispôsobivejšie a zosúladené so širšími cieľmi digitálnej transformácie EÚ. To v konečnom dôsledku posilní dôveru verejnosti v justičný systém a podporí súdržnejší európsky priestor spravodlivosti. Digitalizácia prináša nové príležitosti aj výzvy v oblasti justície a potreby v tejto oblasti sa v dôsledku digitalizácie vyvíjajú. Najmä rastúca závislosť od digitálnych nástrojov si vyžaduje riešenie výziev spojených s kybernetickou bezpečnosťou, ochranou údajov, aplikáciami umelej inteligencie a etickými dôsledkami spojenými s digitálnymi nástrojmi justície.

Zainteresované strany a príjemcovia uviedli, že už teraz existuje niekoľko oblastí, v ktorých by financovanie digitalizácie justície bolo veľmi relevantné, a to tak z hľadiska tematických oblastí (regulácia umelej inteligencie, porušovanie autorských práv, boj proti kyberšikane a zabezpečenie transparentnosti v digitálnom priestore), ako aj z hľadiska druhov činností, ako je napríklad odborná príprava v oblasti digitálnych zručností pre odborníkov v justícii[61].

Naďalej existuje priestor na zabezpečenie strategickejšieho a cielenejšieho prístupu k riešeniu: i) výziev spojených s nerovnomernou úrovňou digitalizácie justície v členských štátoch a ii) všetkých príležitostí, ktoré ponúka rýchlo sa rozvíjajúce digitálne prostredie.

3. Závery a získané poznatky

Ciele programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 boli celkovo dosiahnuté. Na základe kombinovaných zistení tohto hodnotenia možno konštatovať, že sa dobre napreduje aj k splneniu cieľov programu na roky 2021 – 2027.

Oba programy doteraz úspešne prispeli k podpore vzájomného uznávania súdnych rozhodnutí v členských štátoch a k zlepšeniu cezhraničnej spolupráce. Príspevok

[60] Nariadenie (EÚ) č. 2021/693, článok 3 ods. 2.

[61] Patrí sem: i) vývoj digitálnych nástrojov (napr. na zlepšenie komunikácie, prístupu k informáciám a zberu porovnateľných údajov); ii) podpora praktického zavádzania digitálnych nástrojov; iii) zlepšenie interoperability a iv) zvyšovanie informovanosti o možnostiach a prínosoch digitalizácie v sektore justície.

programov pomohol vytvoriť dlhodobý vplyv na ďalší rozvoj súdržného európskeho priestoru spravodlivosti založeného na vzájomnej dôvere a spolupráci medzi členskými štátmi. Spoločné **zameranie** programov **na odbornú justičnú prípravu vedie k vytváraniu synergií.** V rámci programu na roky 2014 – 2020 sa prostredníctvom odbornej prípravy tisícov sudcov, advokátov a súdnych zamestnancov podporila spoločná právna kultúra v oblasti vnútroštátneho práva a práva EÚ. Program na roky 2021 – 2027 vychádza z týchto úspechov s cieľom ďalej rozvíjať a zjednocovať právne prostredie v celej EÚ. **Zabezpečenie prístupu k spravodlivosti, najmä pre zraniteľné skupiny, bolo základným cieľom oboch programov**. V období financovania 2014 – 2020 sa vynaložilo značné úsilie na zníženie prekážok v prístupe k spravodlivosti, čo viedlo k zlepšeniu rámcov pre marginalizované osoby a zvýšeniu ich ochrany. Tento pokrok je základom pre prístup uplatňovaný v programe na roky 2021 – 2027, ktorým zabezpečí, že získané poznatky budú aj naďalej viesť k spravodlivejšiemu a inkluzívnejšiemu právnemu systému EÚ. **Digitalizácia justičných systémov je tiež oblasťou, v ktorej sa oba programy vzájomne dopĺňajú**. V období 2014 – 2020 sa ďalej zdokonaľovali digitálne nástroje, ako napríklad Európsky portál elektronickej justície, v čom sa pokračuje aj v programe na roky 2021 – 2027. Uľahčuje sa tým prístup k právnym informáciám a cezhraničnú spoluprácu. Program na roky 2021 – 2027 vychádza z tohto základu a pokračuje v rozširovaní digitálnych iniciatív a modernizácii mechanizmov justičnej spolupráce. Táto kontinuita podporuje širšie ciele EÚ v oblasti digitálnej transformácie a zefektívňuje a sprístupňuje justičný systém.

Oba programy prispeli k dosiahnutiu správneho, súdržného a konzistentného uplatňovania práva EÚ. Program na roky 2014 – 2020 uľahčil výmenu najlepších postupov a podporil tak spoluprácu medzi členskými štátmi, čo viedlo k jednotnejšiemu uplatňovaniu práva EÚ zo strany súdnych úradníkov. Táto trvalá synergia zvyšuje integritu právnych predpisov EÚ a podporuje cezhraničnú právnu súdržnosť, čo je prístup, ktorý sa v súčasnom programe ďalej rozvíja. A napokon, v **rámci oboch programov sa pokračuje v podpore európskych sietí a občianskej spoločnosti v oblasti justície.** Poskytovanie finančných prostriedkov pre siete, ako je EJTN, umožňuje trvalú spoluprácu a budovanie kapacít v celej EÚ. Tým sa zabezpečí, že projekty budú mať dlhodobý vplyv a posilní sa spolupráca medzi členskými štátmi. Táto prebiehajúca podpora pomáha zabezpečiť, aby sa právnici a organizácie mohli zapojiť do trvalej a kvalitnej spolupráce v oblasti justície v celej EÚ.

Na základe posúdenia účinnosti **programov sa** ukázalo, že ich **prínosy prevýšili ich náklady.** Priame financovanie príjemcov viedlo k okamžitým a hmatateľným prínosom pre cieľové skupiny činností projektov.

Zjednodušenie administratívnych procesov zavedením portálu pre financovanie z prostriedkov EÚ a ponuky a systému elektronických grantov pre program Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 uľahčilo žiadateľom proces podávania žiadostí a riadenia grantov. Nové opatrenia na zjednodušenie uplatňované v programe Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 vykazujú sľubné výsledky, aj keď je ešte príliš skoro na posúdenie ich plného vplyvu a zostávajú rezervy na zlepšenie. **Je dôležité, aby Komisia zachovala súčasnú úroveň podpory a usmernení a** zvýšila viditeľnosť existujúcich vzdelávacích materiálov pred vypracovaním nových. Mohlo by sa zvážiť aj poskytnutie ďalšej cielenej podpory.

Pandémia ochorenia COVID-19 podporila zavádzanie digitálnych technológií na realizáciu projektov. **Zvýšené využívanie digitálnych nástrojov pomohlo programom osloviť širšie publikum** prostredníctvom činností, ktoré z nich boli financované. To viedlo k úsporám z rozsahu, ktoré umožnili financovaným akciám lepšie zasiahnuť cieľové skupiny pri nižších nákladoch.

Ciele programu boli v súlade s politikami a prioritami EÚ v programovom období 2014 – 2020 a **tieto ciele sú v súlade aj so súčasnými politikami a prioritami, pričom sa viac**

zameriavajú na digitalizáciu. Financované akcie sú tiež v súlade s politikami na vnútroštátnej úrovni **a** s ďalšími medzinárodnými záväzkami a cieľmi EÚ, ako sú napríklad ciele trvalo udržateľného rozvoja.

Program Spravodlivosť zabezpečuje vysokú úroveň súdržnosti medzi rôznymi dostupnými nástrojmi financovania EÚ. Väčšia súdržnosť vyplýva aj zo zamerania súčasného programu na tri špecifické ciele. Pri spätnom pohľade a na základe spätnej väzby od zainteresovaných strán bol presun špecifického cieľa súvisiaceho s protidrogovou politikou z programu Spravodlivosť do Fondu pre vnútornú bezpečnosť vhodným opatrením.

Program na roky 2021 – 2027 zohráva **dôležitú úlohu pri pomoci členským štátom pri vývoji vnútroštátnych nástrojov na vytvorenie potrebných rozhraní medzi celoeurópskymi a vnútroštátnymi systémami**. V tomto ohľade sa najrozsiahlejšie synergie zistili medzi programom Spravodlivosť na jednej strane a investíciami z programu Digitálna Európa a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti v oblasti digitalizácie na strane druhej. Financovaniu digitálnych projektov by mohlo prospieť jasné stanovenie potrieb na úrovni EÚ, vnútroštátnej a miestnej úrovni, pokiaľ ide o IT infraštruktúru a odbornú prípravu, aby sa zabezpečilo plné využitie potenciálu existujúcich a budúcich investícií.

Len malé percento príjemcov sa domnieva, že by si mohli zabezpečiť alternatívne financovanie EÚ, ak by program Spravodlivosť nebol k dispozícii. **Je veľmi nepravdepodobné, že by organizácie občianskej spoločnosti našli alternatívne zdroje financovania, ak by sa program ukončil**.

V rámci programu Spravodlivosť na roky 2014 – 2020 sa poskytli finančné prostriedky na činnosti, ktoré mali vplyv, aký by členské štáty samy nedosiahli. V súčasnom programovom období a vďaka riešeniu problémov a potrieb na úrovni EÚ **poskytuje program Spravodlivosť jedinečnú pridanú hodnotu, ktorú by bolo ťažké zopakovať na vnútroštátnej úrovni**.

Pridaná hodnota programu EÚ v oblasti spravodlivosti na roky 2014 – 2020 sa prejavila v geografickom rozsahu, obsahu a rozsahu činností. Bez financovania z programu by zainteresované strany potrebovali oveľa viac času a úsilia na budovanie a rozvoj svojich kapacít. **Programom sa podarilo prispieť k rovnejším podmienkam v oblasti odbornej justičnej prípravy, interoperability informačných systémov a digitalizácie**. Zamestnanci súdov a vnútroštátnych súdnych orgánov vo veľkej miere využili odbornú prípravu a investície do digitálnych kapacít.

Program na roky 2021 – 2027 dnes zohráva dôležitú úlohu pri urýchľovaní procesov a uľahčovaní cezhraničných projektov. Podľa niektorých príjemcov by tieto cezhraničné projekty mali bez podpory programu obmedzený rozsah a dosah a v niektorých prípadoch by dokonca nemuseli existovať. Program Spravodlivosť je mimoriadne cenený aj preto, že **pomáha budovať siete na úrovni EÚ – a zvyšovať informovanosť o týchto sieťach – a umožňuje menším členským štátom realizovať projekty, ktoré by inak nedokázali realizovať**.

Zastavenie programu by pravdepodobne viedlo k výraznému zníženiu rozsahu činností súvisiacich s justíciou v EÚ, najmä tých, ktoré zahŕňajú cezhraničné iniciatívy, keďže program vypĺňa kľúčovú medzeru vo financovaní. **Pridaná hodnota programu Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 spočíva aj v jeho cielenejšom prístupe, väčšom zameraní na digitalizáciu a lepšom systéme monitorovania**. Tieto zlepšenia umožňujú, aby bol súčasný program účinný pri plnení meniacich sa potrieb EÚ a jej občanov v oblasti justície.

Program Spravodlivosť na roky 2021 – 2027 si čiastočne vďaka svojej racionálnejšej a cielenejšej koncepcii zachováva vysokú mieru relevantnosti, čo je záver v súlade so

zisteniami priebežného hodnotenia a *ex post* hodnotenia predchádzajúceho programu. **Špecifické ciele programu sú stále veľmi relevantné pre potreby jeho príjemcov a cieľových skupín v** širšom sektore justície.

Program by mohol zohrávať kľúčovú úlohu pri odstraňovaní nedostatkov, ktoré stále existujú v nasledujúcom období financovania, a to ďalším zvyšovaním jeho pridanej hodnoty EÚ.